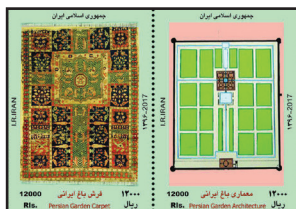

تاریخچه و معماری باغ ایرانی (پردیس)

برخوردار بود. همچنین اصل مهم دیگر باز بودن چشم‌انداز اصلی باغ به شکل کشیده بود. در انتهای این مستطیل کشیده که به آن «میان‌کرت» می‌گفتند، بنا و کوشک اصلی قرار می‌گرفت. کوشک در میانه یا انتهای باغ قرار داشت. در میان‌کرت معمولاً آب‌نما یا استخر می‌ساختند. در دو طرف خیابان آن درختان بلند می‌کاشتند که خیابان را به‌صورت دالانی سبز درمی‌آورد. ولی در فضای وسط آن، جهت جلوگیری از بسته شدن دید، درخت بلند نمی‌کاشتند.

در باغ ایرانی، علاوه بر عمارت یا کوشک اصلی بناهایی به‌عنوان سردر ساخته می‌شد که در حقیقت بیرونی باغ یا محل پذیرایی محسوب می‌شدند. همچنین در بسیاری از باغ‌ها فضاهای جنبی و خدماتی مانند اسطبل، انبار، حمام، آب‌انبار، چاپخانه و... دیگر فضاهای کالبدی باغ را تشکیل می‌داد. یکی دیگر از زیباترین باغ‌های ایران، باغ فین کاشان است.

از مشخصه‌های مهم دیگر باغ ایرانی، تمایل زیاد به نمایش آب بود. معمار باغ‌ساز، بازی‌های دلنوازی با آن انجام می‌داده است. این امکان به کمک حفر قنات در دل کویر بایر نیز انجام می‌گرفته است و جهت تحقق کامل کارایی و سودمندی، درختان، گل‌ها و گیاهان باغ ایرانی علاوه بر زیبایی بخشیدن به کل مجموعه، مصارف خوراکی و دارویی هم داشتند. باغ ایرانی مزین به نظم و تناسب، برخوردار از حرمت و محرمیت و موظف به کارایی و سوددهی بوده است. این باغ‌ها منظومه شگفت‌انگیزی از پیوند فرخنده زیبایی و سودمندی را به نمایش می‌گذاشتند.

(منبع: صما)

کلمه فردوس و بهشت از واژه فارسی «پردیس» اخذ شده که خود از واژه «پرادتر» از زبان مادی گرفته شده است و در بعد از اسلام استفاده از کلمه فردوس برای باغ ایرانی، نمادی از بهشت را یافت؛ زیرا مسلمانان در انطباق با توصیف بهشت در قرآن کریم سعی کردند، در این جهان فناپذیر، جلوه‌ای از فناپذیری و جاودانگی جهان ابدی و باغ‌های بهشتی را به نمایش بگذارند. به همین دلیل در باغ‌ها معمولاً درخت همیشه‌سبز سرو با قامت کشیده و نشانه عظمت و جاودانگی را می‌کاشتند. باغ‌سازی در ایران از قدمتی طولانی برخوردار است و تاریخی بیش از دو هزار سال دارد. چهارباغ که اصل اساسی باغ‌سازی ایران است از ابداعات کوروش در خلق محوطه کاخ پاسارگاد به شمار می‌رود.

کاخ‌های هخامنشی شوش

در دوره اسلامی با نگاه جدیدی که ایرانیان مسلمان به این الگو پیدا کردند و انطباقی که با مفاهیم قرآنی یافت آن را در باغ‌سازی‌های خود برگزیده و تقویت کردند. قابل‌ذکر است که ایرانیان مسلمان تمدن خود را بدون پیشینه و تجربه تاریخی شروع نکردند. بلکه هر ایده و فکر ارزشمند و قابل‌استفاده‌ای را از هر جایی می‌گرفتند و ضمن تقویت، تکمیل و انطباق دادن با فرهنگ اسلامی، آن را به دیگران عرضه می‌کردند. همین ویژگی عامل حیات و قوت فرهنگ و تمدن اسلامی ایران در صدر آن شد.

معماری باغ ایرانی

از همان ابتدا در باغ ایرانی توجه خاصی به شکل‌های هندسی می‌شد. شکل مربع و مستطیل که فاصله بین اجزای باغ را ساده و روشن نشان می‌دهد، از اهمیت زیادی